

การศึกษารวบรวมบทเพลงร่ำวงโบราณในหมู่บ้านตะปอนใหญ่ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

THE STUDY BY GATHERING SONGS AND ANCIENT DANCE IN TAPONYAI VILLAGE, KHLUNG DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

พิสุทธิ์ การบุญ / PHISUT KANBOON

สาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

DEPARTMENT OF MUSIC, FACULTY OF THE HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCE, RAMBHAI BARNI RAJABHAT UNIVERSITY

ชวัลรัตน์ สมนึก / CHAWANRAT SOMNUEK

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL SCIENCE, FACULTY OF SCIENCE AND TECHNOLOGY, RAMBHAI BARNI RAJABHAT UNIVERSITY

บทคัดย่อ

บทเพลงร่ำวงโบราณเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยอย่างหนึ่งในด้านของบทร้องประกอบทำรำ ช่วยสร้าง ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน ผ่อนคลายความตึงเครียดจากปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งบทเพลงร่ำวงโบราณ ที่ทำการศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่นำมาจากบทสัมภาษณ์ของนายกาญจน์ กรณีย์ จากบทเพลงทั้งหมดประมาณ 30 บทเพลง แต่มีที่นิยมร้องในวงประมาณ 10 บทเพลง ซึ่งเมื่อวิเคราะห์บทเพลงร่ำวงโบราณ ทั้ง 10 บทเพลง พบว่าเป็นบทเพลงทำนองเดียว (Monophonic Texture) ใช้อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time) 2/4 Duple Time โดยมีรูปแบบลักษณะอัตราจังหวะทั้งหมด 25 รูปแบบ มีช่วงเสียงใน 2 ลักษณะ คือ ช่วงเสียง ขึ้นคู่เสียงธรรมดา และช่วงเสียงขึ้นคู่เสียงผสม โดยมีโน้ตในระดับเสียงต่ำสุดที่โน้ตตัว G ได้เส้นน้อยเส้นที่สองของบรรทัดห้าเส้น ในบทเพลงนกเขาไฟกับบทเพลงยามเย็น และพบโน้ตในระดับสูงสุดที่โน้ตตัว A เหนือบรรทัด ห้าเส้น คาบเส้นน้อยเส้นที่หนึ่งในบทเพลงรุ่งกีนน้ำ นอกจากนี้ยังพบว่าบทเพลงทั้งหมดมีการใช้โน้ตเพียง 5 - 7 ตัวโน้ต โดยสามารถแบ่งบทเพลงตามการวิเคราะห์บันไดเสียงออกเป็น 3 กลุ่มเพลง คือ กลุ่มที่ใช้บันไดเสียง 5 เสียง (เพลงไหว้ครู เพลงปักษาสวรรค์ เพลงยามเย็น และเพลงกระต่ายเจ้าขา) กลุ่มที่ใช้บันไดเสียง 6 เสียง (เพลงเร็วเข้าลี เพลงร่ำวงกันก่อนนะเธอ บทเพลงเจ้านกเขา เพลงนกเขาไฟ และเพลงกาเหว่า) และกลุ่มที่ใช้ บันไดเสียง 7 เสียง (เพลงรุ่งกีนน้ำ)

คำสำคัญ : บทเพลงร่ำวงโบราณ หมู่บ้านตะปอนใหญ่ จันทบุรี

Abstract

Songs and ancient dance are Thai art and culture in the aspects of lyrics to be component of dance acting. Songs and ancient dance will help create fun, pleasure and relaxation from seriousness of everyday problems. Ten songs and ancient dance in this research are a part of Mr. Kan Koranee's interviewed, from about thirty songs, but are popular in singing in the band about 10 songs. From the study and analyses of ten songs and ancient dance of Mr. Kan Koranee's band, there was finding that songs were Monophonic Texture, using Simple Time, 2/4 Duple Time. The styles contained all 25 forms of tempo styles. The gamut contained two characteristic; first, gamut having simple pair of sound and

second, gamut having mixed pair of sound. The note which is in the lowest level of sound is Note G below the little line at the second line of five lines, in Red Turtle Dove Song and Evening Song. The note which is in the highest level of sound is Note A above the five lines overlay the first little line, in Rainbow Song. Furthermore, there is finding that all songs use only 5 - 7 notes. Songs can be divided by analyzing scales of sound into three song groups, those are: group of five scales (Wai-Kru, Pak-sa-ja-bin, Yam-yen and Kra-tai-jao-kha), group of six scales (Rell-kaos-si, Ram-wong-kan-kon-na-teau, Jao-nok-khao, Nok-khao-fai, Ka-wao) and group of seven scales (Roong-gin-nam).

Keywords : gathering songs, TaponYai Village, Chanthaburi

บทนำ

การละเล่นรำวงเป็นภูมิปัญญาด้านวัฒนธรรมทางดนตรีและศิลปะการแสดงที่มีมาตั้งแต่สมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน แต่ไม่มีผู้ใดสามารถบอกได้แน่ชัดว่าใครเป็นผู้คิดริเริ่ม ซึ่งการละเล่นบทเพลงรำวงมีความหลากหลายอยู่ทั่วไป และมีคุณค่าทางด้านศิลปวัฒนธรรมของไทยสามารถบ่งบอกสภาพการใช้ชีวิตในสังคมไทย ซึ่งการละเล่นรำวงมีเพื่อความบันเทิงผ่อนคลายความตึงเครียดจากปัญหาในชีวิตประจำวัน และคำร้องจะมีส่วนสะท้อนวิถีชีวิต สังคม และวัฒนธรรมไทยในยุคต่างๆ ซึ่งสุนันทา มิตรงาม (2558 : 109) กล่าวถึงสภาวะการดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในประเทศไทย พบว่า ดนตรีและการแสดงพื้นบ้านในประเทศไทย มีความแตกต่างกันไปตามภูมิภาค โดยมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการ คือ 1) เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน 2) เพื่อเฉลิมฉลองในโอกาสต่างๆ 3) เพื่อเป็นพุทธบูชา และ 4) เพื่อใช้ในพิธีกรรม

ในอดีตการละเล่นบทเพลงรำวงไม่เป็นที่นิยมกันมากนัก เป็นเพียงการละเล่นบทเพลงพื้นบ้านของชาวบ้านบางพื้นที่ในของแต่ละภูมิภาคของไทย จนถึงสมัยยุครัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม พ.ศ. 2481 - 2487 ซึ่งถือว่าเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงของชาติอย่างเห็นได้ชัดเจนน ทั้งด้านชีวิตความเป็นอยู่การใช้คำพูด ค่านิยม การแต่งกาย และด้านวัฒนธรรม ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยนโยบายการสร้างชาติตามแบบรัฐนิยม โดยใช้แนวคิดทางวัฒนธรรมเป็นแนวทางการบริหารประเทศ (สุชาติ แสงทอง และคณะ. 2553 : 45 - 53)

ในปัจจุบันบทเพลงรำวงในจังหวัดจันทบุรีมีอยู่น้อย เนื่องจากวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเยาวชนในปัจจุบันยังไม่ให้ความสนใจ ผู้วิจัย

เล็งเห็นถึงความสำคัญของบทเพลงรำวงโบราณ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ งานวิจัยชิ้นนี้จึงได้ศึกษารวบรวมบทเพลงรำวงโบราณ ในหมู่บ้านตะปอนใหญ่ อำเภอลดขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรีมิให้สูญหายไป และสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ถ่ายทอดสู่เยาวชนรุ่นใหม่เพื่อเป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของบทเพลงรำวงโบราณจากคณะรำวงของนายกาญจน์ กรณ์ย์ หมู่บ้านตะปอนใหญ่ อำเภอลดขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ทำนองของบทเพลงรำวงโบราณจากคณะรำวงของนายกาญจน์ กรณ์ย์

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูลและเก็บข้อมูลภาคสนาม
รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นเก็บข้อมูลภาคสนามของ คณะรำวงโบราณบ้านตะปอนใหญ่ อำเภอลดขลุ้ง จังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาของ คณะจากหัวหน้าคณะ และบุคคลที่เกี่ยวข้องพร้อมบันทึกเสียงรำวงโบราณจำนวน 10 บทเพลง ซึ่งหลังจาก การสัมภาษณ์ได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความสมบูรณ์ของเนื้อเพลงรำวงโบราณด้านอักขระ โดยนำกลับไปให้หัวหน้าคณะตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2. ขั้นวิเคราะห์ทำนองบทเพลงรำวงโบราณ
นำทำนองบทเพลงรำวงโบราณมาวิเคราะห์ บันทึกเสียง ทำนอง อัตราจังหวะ และลักษณะรูปแบบเพลงต่อไป จากนั้นนำข้อมูลบทเพลงรำวงโบราณที่ได้จากการสัมภาษณ์

และบันทึกเสียงการขับร้องมาถอดเป็นคำร้องและบันทึกทำนองเป็นโน้ตสากลตามหลักการทางมานุษยวิทยาคีรวิทยา และนำเสนอด้วยโน้ตสากล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประวัติและบทร้องราวังโบราณ

นายกาญจน์ กรณีย์ ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งกลุ่มอนุรักษ์และเผยแพร่เพลงพื้นบ้านของหมู่บ้านตะปอนใหญ่ และสืบทอดประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี เกิดวันที่ 8 เมษายน พ.ศ. 2492 อยู่บ้านเลขที่ 37/2 หมู่ที่ 1 ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี สนใจในบทเพลง ราวังโบราณ ประมาณช่วงปี พ.ศ. 2524 - 2525 (ขณะนั้นนายกาญจน์อายุประมาณ 30 ปี) ไปซื้อกลองยาวเพื่อ ตั้งคณะกลองยาว ชื่อวงสวนปู้ โดยได้เชิญพ่อเอื้อน บำรุงจิต ขณะนั้นอายุประมาณ 60 ปีเศษ แม่สนม บุญประกอบ ซึ่งเป็นนางราวังโบราณ ตั้งแต่สมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม และแม่เอเลา มาร่วมวงเพื่อไปแข่งขันที่เมืองตราด ระหว่างซ้อม

กลองยาว เห็นพ่อเอื้อน และแม่สนมออกมารำในเพลงนกเขาไฟ แล้วเกิดความประทับใจ จึงมีความคิดที่จะรวบรวมบทเพลงราวังโบราณมาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

นายกาญจน์เคยไปแสดงราวังโบราณที่ทะเลสาบทุ่งนาเขย ในเมืองจันทบุรี ซึ่งไปตรงกับการแสดงของกำนันเงิน ซึ่งมีเพลงราวังโบราณเหมือนกัน และได้เล่นเพลงราวังโบราณด้วยกัน จึงทำให้เกิดความคุ้นเคย สนทนากัน ทำให้นายกาญจน์ได้ทราบบทเพลงราวังโบราณเพิ่มมากขึ้น โดยบทเพลงราวังโบราณในแต่ละพื้นที่ มีความคล้ายคลึงกัน ปัจจุบันนายกาญจน์มีการรวบรวมบทเพลงราวังโบราณไว้เกือบร้อยกว่าเพลงจากหลายพื้นที่ (ประมาณ 30 กว่าปีแล้ว) ส่วนทำรำจะนำบทเพลงที่รวบรวมไว้มาร้องให้พ่อเอื้อน และแม่สนมรำประกอบบทร้อง ให้ดู และบันทึกไว้

บทเพลงราวังโบราณที่ทำการศึกษานางานวิจัยชิ้นนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่นำมาจากบทสัมภาษณ์บางส่วนของนายกาญจน์ กรณีย์ ซึ่งมีบทเพลงทั้งหมดประมาณ 30 บทเพลง แต่ที่นิยมร้องในวงของนายกาญจน์มีประมาณ 10 บทเพลง ดังนี้

บทร้องไหว้ครู

ฉันทราชวนชิต	ประดิษฐ์รำบา
ยกมือวันทา	ฉันทราไหว้ครู
ไหว้ครู ไหว้ครู	ไหว้ครูในวงพ่อนรำ

เพลงเร็วเข้าลิ

เร็วเข้าชิมิรำวง	ชายร้องส่งให้หญิงรำ
ไปป่าเขาสาวเจ้าเจริญใจ	เก็บดอกไม้เสียบใส่ลอนผม
ชวนกันร้องเป็นเพลงชื่นชม	เก็บลั่นทมร้อยเป็นมาลา (ซ้ำ)

เพลงราวังกันก่อนนะเธอ

ราวังกันก่อนนะเธอ	แรกเจอสายตาก็รักกัน
ราวังเหมือนทอดสะพาน	สุขสำราญตัวฉันรักเธอ (ซ้ำ)
รักกันนั้นมันแสนยาก	คารมปากชายเชื่อไม่ได้
ใจชายหมุนเวียนเปลี่ยนไป	เชื่อไม่ได้น้ำใจอย่างเธอ (ซ้ำ)

เพลงเจ้านกเขา

โอ้เจ้านกเขา	ตื่นแต่เช้าเฝ้าแต่ขัน
ทุกคืนวัน	เฝ้าแต่ขันเสนาหาน้ำใจ (ซ้ำ)
ล่องลอยไปตามสายลม	ฉันชมแล้วให้ชื่นใจ
โอ้นกเขาไฟ	จับอยู่ในยอดภูเขาทอง (ซ้ำ)
จับเรียงกระไรเคียงคู่	จู้จุกกรูหาคู่ประคอง
สองตัวพี่น้อง	เฝ้าแต่มองสายตารักกัน (ซ้ำ)

เพลงนกเขาไฟ

นกเขาไฟบินถลา	นกเขาชาวบินมาหาคู่
ตั้งประชันๆ ชันคู่ (ซ้ำ)	มาจู้จู้กรู มาจู้จู้กรู (ซ้ำ)
เสียงตัวเมียร้องกรู	เสียงตัวผู้ร้องกรู
จู้จู้กรู จู้จู้กรู (ซ้ำ)	ถึงยามสนุ่ก จู้กรูจู้กรู (ซ้ำ)

เพลงปีกขาจะบิน

บินปีกขาจะบิน (ล้า ลัน ล้า..) บินปีกขาจะบิน	
ตะวันรอนรอนเมื่อตอนเช้าตรู่	ฉันมองดูปีกขาจะบิน (ซ้ำ)

เพลงยามเย็น

ยามเย็นฉันเคยเดินเล่น	พบนกนางเขนหาคู่เจรจา
ได้ยินเสียงแจ้วแจ้วตามลมมา (ซ้ำ)	ตัวฉันนึกว่าเสียงหญิงเรไร
ฉันจะร้องทักว่าคู่รักก็ไม่ใช่ (ซ้ำ)	ทำไฉนจะได้รักกัน

เพลงกระต่ายเจ้าขา

กระต่ายเจ้าขามันน่ารักจริง	ถูกพระจันทร์ทอดทิ้งมองแล้วก็เศร้าใจ
จันทร์จำลอยมาแต่ไกล (ซ้ำ)	อีกสักเมื่อใดจะได้เจอกัน (ซ้ำ)

เพลงรุ่งกีนน้ำ

รุ่งงามกีนน้ำอยู่เป็นวง	อยู่เป็นวงวงโค้งนภา
พระอาทิตย์ฉายแสงลงมา (ซ้ำ)	สว่างตาจากฟ้ามาดิน
โน่นแน่ะดาวลอยคล้าอยู่กับเดือน	โน่นแน่เดือนลอยเลื่อนอยู่บนนภา
ลมโชยโอบพัดสะบัดมา (แหม)	ลมโชยโอบพัดสะบัดมา
มันหนาวอรุจจนไม่รู้วาย	เออ เออ เออ ใจไม่วายคะนี่

เพลงกาเหว่า

กา กา กา กาเหว่าบินลอยละล่อง	ไม่ใช่คู่ครองหงส์ทองของเธอ
อย่ามายืนเฉยๆ ใครเลยจะไม่เก้อ (ซ้ำ)	ไม่ใช่คู่เธออย่ามาเพื่อแถมอง

2. การวิเคราะห์ทำนองบทเพลงรางวัลโบราณ

การวิเคราะห์ทำนองบทเพลงรางวัลโบราณของ คณะนายกาญจน์ กรณีย์ จำนวน 10 บทเพลง ได้แบ่งหัวข้อ ในการศึกษาวิเคราะห์ไว้ 4 ประเด็น คือ บันไดเสียง ทำนอง อัตราจังหวะ และลักษณะรูปแบบเพลง ซึ่งลักษณะทำนอง บทหรือรางวัลโบราณของแต่ละบทเพลงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 บันไดเสียง

การวิเคราะห์บันไดเสียงบทเพลงรางวัลโบราณ คณะนายกาญจน์ กรณีย์ จำนวน 10 บทเพลง มีการใช้โน้ต เพียง 5 - 7 ตัวโน้ต โดยสามารถแบ่งบทเพลงตามการ วิเคราะห์บันไดเสียงออกเป็น 3 กลุ่มเพลง คือ

1) กลุ่มที่ใช้บันไดเสียง 5 เสียง (Pentatonic Scale) ประกอบด้วย 4 บทเพลง ดังนี้

1.1) เพลงไหว้ครู ใช้บันไดเสียง D Major

คือ D, E, F#, A, B โดยพบโน้ต Mediant (F#) บ่อยที่สุด

1.2) เพลงปีกขาจะบิน ใช้บันไดเสียง G Major คือคือ G, A, B, D, E โดยพบโน้ต Dominant (D) บ่อยที่สุด

1.3) เพลงยามเย็น ใช้บันไดเสียง G Major คือ G, A, B, D, E โดยพบโน้ต Tonic (G) บ่อยที่สุด

1.4) เพลงกระต่ายเจ้าขา ใช้บันไดเสียง Ab Major คือ Ab, Bb, C, Eb, F โดยพบโน้ต Tonic (Ab) บ่อยที่สุด

2) กลุ่มที่ใช้บันไดเสียง 6 เสียง (Hexatonic Scale) ประกอบด้วย 5 บทเพลง ดังนี้

2.1) เพลงเร็วเข้าลี ใช้บันไดเสียง D Major คือ D, E, F#, A, B, C# โดยพบโน้ต Mediant (F#) บ่อยที่สุด

2.2) เพลงร่ำวงกันก่อนนะเธอ ใช้บันไดเสียง Eb Major คือ Eb, F, G, Bb, C, D โดยพบโน้ต Mediant (Eb) บ่อยที่สุด

2.3) เพลงเจ้านกเขา ใช้บันไดเสียง C Major คือ C, D, E, F, G, A โดยพบโน้ต Mediant (E) บ่อยที่สุด

2.4) เพลงนกเขาไฟ ใช้บันไดเสียง G Major คือ G, A, B, C, D, E โดยพบโน้ต Tonic (G) บ่อยที่สุด

2.5) เพลงกาเหว่า ใช้บันไดเสียง Eb Major คือ Eb, F, G, Bb, C, โดยพบโน้ต Dominant (Bb) บ่อยที่สุด

3) กลุ่มที่ใช้บันไดเสียง 7 เสียง (Heptatonic Scale) ประกอบด้วย 1 บทเพลง คือ เพลงรุ่งกินน้ำใช้บันไดเสียง G Major คือ G, A, B, C, D, E, F# โดยพบโน้ต Dominant (D) บ่อยที่สุด

2.2 ทำนอง

การวิเคราะห์ทำนองบทเพลงร่ำวงโบราณคณะ นายกาญจน์ กรณีย์ จำนวน 10 บทเพลง สามารถแบ่งเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้ คือ 1. ช่วงเสียง 2. การเคลื่อนที่ของทำนอง

2.2.1 ช่วงเสียง

ในการวิเคราะห์ช่วงเสียงของบทเพลง ร่ำวงโบราณทั้ง 10 บทเพลง พบช่วงเสียงใน 2 ลักษณะ คือ ช่วงเสียงขั้นคู่เสียงธรรมดา และช่วงเสียงขั้นคู่เสียงผสม โดยทั้ง 10 บทเพลง มีโน้ตในระดับเสียงต่ำสุดที่โน้ตตัว G ได้เส้นน้อยเส้นที่สองด้านล่างบรรทัดห้าเส้นในบทเพลงนกเขาไฟ กับบทเพลงยามเย็น และพบโน้ตในระดับสูงสุด ที่โน้ตตัว A เหนือบรรทัดห้าเส้นคาบเส้นน้อยเส้นที่หนึ่งในบทเพลง รุ่งกินน้ำ ซึ่งแต่ละบทเพลงแสดงช่วงเสียง ดังนี้

2.2.1.1 ช่วงเสียงขั้นคู่เสียงธรรมดา ประกอบด้วย 5 บทเพลง ดังนี้

2.2.1.1.1 เพลงไหว้ครู ชั้นคู่ $\text{min}7^{\text{th}}$ ในช่วงเสียง B – A

2.2.1.1.2 เพลงยามเย็น ชั้นคู่ $\text{min}7^{\text{th}}$ ในช่วงเสียง C – Bb

2.2.1.1.3 เพลงเจ้านกเขา ชั้นคู่ $\text{M}6^{\text{th}}$ ในช่วงเสียง C – A

2.2.1.1.4 เพลงปักขาคะบิน ชั้นคู่ $\text{P}8^{\text{th}}$ ในช่วงเสียง G – G

2.2.1.1.5 เพลงยามเย็น ชั้นคู่ $\text{P}8^{\text{th}}$ ในช่วงเสียง G – G

2.2.1.2 ช่วงเสียงขั้นคู่เสียงผสม ประกอบด้วย 5 บทเพลง ดังนี้

2.2.1.2.1 เพลงรุ่งกินน้ำ ชั้นคู่ $\text{M}9^{\text{th}}$ หรือ ชั้นคู่ $\text{M}2^{\text{nd}}$ ในช่วงเสียง G – A

2.2.1.2.2 เพลงเร็วเข้าลี ชั้นคู่ $\text{M}10^{\text{th}}$ หรือชั้นคู่ $\text{M}3^{\text{rd}}$ ในช่วงเสียง A – C#

2.2.1.2.3 เพลงร่ำวงกันก่อนนะเธอ ชั้นคู่ $\text{M}10^{\text{th}}$ หรือชั้นคู่ $\text{M}3^{\text{rd}}$ ในช่วงเสียง Bb – D

2.2.1.2.4 เพลงนกเขาไฟ ชั้นคู่ $\text{M}10^{\text{th}}$ หรือชั้นคู่ $\text{M}3^{\text{rd}}$ ในช่วงเสียง G – B

2.2.1.2.5 เพลงกระต่ายเจ้าขา ชั้นคู่ $\text{M}10^{\text{th}}$ หรือชั้นคู่ $\text{M}3^{\text{rd}}$ ในช่วงเสียง Ab – C

2.2.2 การเคลื่อนที่ของทำนอง

การวิเคราะห์การเคลื่อนที่ของทำนอง บทเพลงร่ำวงโบราณทั้ง 10 บทเพลง พบว่า มีรูปแบบการเคลื่อนที่ทำนองใน 3 รูปแบบผสมผสานกัน คือ

1) รูปแบบตามขั้น (Conjunct Motion)

2) รูปแบบการซ้ำโน้ต (Repetition) และ

3) รูปแบบข้ามขั้น (Disjunct Motion)

โดยมีระยะขั้นคู่ต่างๆ กัน ซึ่งพบช่วงเสียงที่แคบที่สุดในระยะขั้นคู่ $\text{min}3^{\text{rd}}$ (B – D) ในประโยคเพลงที่ 1 ของเพลงรุ่งกินน้ำ และพบช่วงเสียงที่กว้างที่สุดในระยะขั้นคู่ผสม $\text{Maj}9^{\text{th}}$ (B – C#) ในประโยคเพลงที่ 2 และ 3 ของเพลงเร็วเข้าลี และเพลงยามเย็น (A – B) ในประโยคเพลงที่ 2 ซึ่งในแต่ละบทเพลงมีการพัฒนา หน่วยทำนองย่อยเอก (Motive) ด้วยการซ้ำทวน (Repeat) และซีควเอนซ์ (Sequence) ทุกบทเพลง

การจับบทเพลงด้วยโน้ตในขั้นต่างๆ ประกอบด้วย

1) โน้ตโทนิค (Tonic) 7 บทเพลง คือ เพลงไหว้ครู เพลงเร็วเข้าลี เพลงร่ำวงกันก่อนนะเธอ เพลงเจ้านกเขา เพลงปักขาคะบิน เพลงยามเย็น และเพลงกระต่ายเจ้าขา

2) โน้ตซูเปอร์โทนิค (Super Tonic) 1 บทเพลง คือ เพลงกาเหว่า

3) โน้ตซัพโดมิแนนท์ (Sub Dominant) 1 บทเพลง คือ เพลงนกเขาไฟ

4) โน้ตโดมิแนนท์ (Dominant) 1 บทเพลง คือ เพลงรุ่งกินน้ำ

2.3 อัตราจังหวะ

ในการวิเคราะห์อัตราจังหวะบทเพลงร่ำวงโบราณ ทั้ง 10 บทเพลง พบว่า ทุกบทเพลงใช้อัตราจังหวะธรรมดา (Simple Time) 2/4 Duple Time โดยมีลักษณะอัตราจังหวะทั้งหมด 25 รูปแบบ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ลักษณะอัตราจังหวะของบทเพลงร่ำวงโบราณ จำนวน 10 เพลง

กลุ่มจังหวะที่	จำนวนที่พบ (ครั้ง)	ลักษณะอัตราจังหวะ	กลุ่มจังหวะที่	จำนวนที่พบ (ครั้ง)	ลักษณะอัตราจังหวะ
1	14		14	3	
2	21		15	2	
3	13		16	10	
4	7		17	7	
5	15		18	2	
6	2		19	2	
7	24		20	1	
8	4		21	1	
9	8		22	9	
10	26		23	6	
11	1		24	1	
12	15		25	1	
13	2				

2.4 รูปแบบ

บทเพลงร่ำวงโบราณทั้ง 10 บทเพลง เป็นบทเพลงทำนองเดียว (Monophonic Texture) ซึ่งมีการพัฒนาประโยคแบบการซ้ำทวนทั้งประโยคใหญ่ (Exact Repeated Period) 3 รอบ โดยใช้เนื้อเพลงเดียวกัน ซึ่งมีลักษณะรูปแบบในแต่ละบทเพลง

2.4.1 เพลงไหว้ครู พบว่า ในแต่ละ

ประโยคเพลงประกอบด้วย 2 วลี

2.4.2 เพลงปักขาคะบิน พบว่า ในแต่ละ

ประโยคเพลงประกอบด้วย 2 วลี ซึ่งทั้ง 2 ประโยคเพลง มีการซ้ำทวนวลีที่ 2

2.4.3 เพลงกาเหว่า พบว่า ประโยคเพลง

ที่ 1 มี 3 วลี ส่วนในประโยคเพลงที่ 2 มี 2 วลี ซึ่งมี การซ้ำ ทวนวลีที่ 1 เท่านั้น

2.4.4 เพลงเร็วเข้าซิ พบว่า ในแต่ละ ประโยคเพลงมี 2 วลี ซึ่งในประโยคเพลงที่ 3 มีการซ้ำทวน วลีที่ 2 ก่อนจบบทเพลง

2.4.5 เพลงกระต่ายเจ้าขา พบว่า ประโยคเพลงที่ 1 มี 2 วลี ส่วนในประโยคที่ 2 และ 3 มี 1 วลี แต่มีการซ้ำทวนวลีทั้ง 2 ประโยคเพลง

2.4.6 เพลงร่ำวงกันก่อนนะเธอ พบว่า ทุกประโยคเพลงประกอบด้วย 2 วลี โดยประโยคที่ 2 และ 4 มีการซ้ำทวนวลีที่ 2 ทั้ง 2 ประโยคเพลง

2.4.7 เพลงนกเขาไฟ พบว่า ประโยค เพลงที่ 1 - 4 ประกอบด้วยโครงสร้างแตกต่างกัน ดังนี้ ประโยคเพลงที่ 1 ประกอบด้วย 2 วลี โดยไม่มีการซ้ำทวน ประโยคเพลงที่ 2 ประกอบด้วย 2 วลี โดยมีการซ้ำทวนวลี ที่ 1 เพียงวลีเดียว ประโยคเพลงที่ 3 ประกอบด้วย 2 วลี โดยมีการซ้ำทวนวลีทั้ง 2 วลี และประโยคเพลงที่ 4 ประกอบด้วย 1 วลี โดยมีการซ้ำทวนวลี

2.4.8 เพลงยามเย็น พบว่า ประโยคเพลง ที่ 1 และ 2 ประกอบด้วย 2 วลี ซึ่งในประโยคเพลงที่ 2 มี การซ้ำทวนวลีที่ 1 ส่วนในประโยคเพลงที่ 3 และ 4 ประกอบด้วยวลีเดียว ซึ่งพบว่า มีการซ้ำทวนทั้ง 2 ประโยคเพลง

2.4.9 บทเพลงรุ่งกินน้ำ พบว่า ทั้ง 5 ประโยคเพลงประกอบด้วย 2 วลี แต่สำหรับประโยคเพลงที่ 2 และ 4 มีการซ้ำทวนวลีที่ 1

2.4.10 บทเพลงเจ้านกเขา พบว่า ทั้ง 6 ประโยคเพลงประกอบด้วย 2 วลี โดยที่มีการซ้ำทวนวลีที่ 2 ทุกประโยคเพลง

สรุปและอภิปรายผล

บทเพลงร่ำวงโบราณเป็นศิลปวัฒนธรรมไทยอย่าง หนึ่งในด้านของบทร้องประกอบทำรำ ซึ่งช่วยสร้างความ สนุกสนานเพลิดเพลิน โดยนายกาญจน์ กรณีย์ ได้รวบรวม บทเพลงร่ำวงโบราณที่เกิดจากความสนใจใน บทเพลง โดยมีทั้งที่นายกาญจน์ เป็นผู้รวบรวมเอง และได้จากคนรู้จักเก็บ รวบรวมมาให้ ซึ่งในปัจจุบันมีให้เห็นและได้ฟังน้อยลงเรื่อยๆ ซึ่งเป็นไปตามค่านิยมของคนยุคใหม่ที่หันไปให้ความสนใจกับค่านิยมตะวันตก และ ไม่สนใจที่จะศึกษาอย่างจริงจัง เพราะคิดว่าเป็นสิ่งที่โบราณ ไม่น่าสนใจ เช่นเดียวกับ

วัฒนธรรมไทยอื่นๆที่กำลังสูญหายไป ซึ่งบัวผัน สุพรรณยศ และคณะ (2557) กล่าวว่ามรดกภูมิปัญญากำลังถูกคุกคาม จากปัจจัยคุกคาม 4 ประการ คือ 1) การเปลี่ยนแปลงวิถี ชีวิตและวิถีคุณค่านิยมไทย 2) นโยบายและการดำเนินงาน ของหน่วยงานรัฐและเอกชนไม่ทั่วถึง ไม่ส่งเสริมอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง 3) วิฤตการณ์ทางสังคม การเมืองและ เศรษฐกิจที่มีภาวะถดถอย ทำให้พ่อเพลงแม่เพลงไม่ได้รับการว่าจ้างไปแสดง ประกอบกับเพลงพื้นบ้านลดลง ศิลปิน จำเป็นต้องหันไปประกอบอาชีพอื่น และ 4) ภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ทำให้ศิลปินเพลงประสบความเดือดร้อนทั้ง ประสบปัญหา น้ำท่วมบ้านตนเอง หรือไม่มีผู้ว่าจ้างไปแสดง นอกจากนี้ วุฒิชัย อุตสาห์ และคณะ (2554) วิเคราะห์ พฤติกรรม การใช้ชีวิตโดยกลุ่มเยาวชน พบว่า มีการใช้เวลา หมดไปกับสิ่งที่ไม่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่น การนอน เทียวเล่น ทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาใช้เงินฟุ่มเฟือย สิ้น เปลือง รับวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามา ปะปนกับวัฒนธรรม ประเพณีของไทย ทำให้ประเพณีไทยแท้ๆ เริ่มลดลง ดังนั้น หากไม่มีคนที่ทำหน้าที่ในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมที่ สืบทอดมาแต่โบราณไว้ จึงเป็นไปได้ที่วัฒนธรรมต่างๆ เหล่า นี้จะสูญหายไปเป็นที่สุด

การวิเคราะห์บทเพลงร่ำวงโบราณจากคณะนายกาญจน์ กรณีย์ ทั้งหมด 10 บทเพลง คือ เพลงไหว้ครู เพลง เร็วเข้าสิ เพลงร่ำวงกันก่อนนะเธอ เพลงเจ้านกเขา เพลง นกเขาไฟ เพลงปักขาคะบิน เพลงยามเย็น เพลงรุ่งกินน้ำ เพลงกระต่ายเจ้าขา และเพลงกาเหว่า โดยมีการวิเคราะห์ ใน 4 ลักษณะ คือ บันไดเสียง ทำนอง อัตราจังหวะ และ ลักษณะรูปแบบเพลง พบว่า ลักษณะของบันไดเสียงของ บทเพลงร่ำวงโบราณของนายกาญจน์ กรณีย์ พบว่า มีการ ใช้โน้ต 5 - 7 ตัวโน้ต แบ่งเป็นบันไดเสียงได้ 5 - 7 เสียง ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ เลอพงค์ กัณฑ์ (2554) ที่ศึกษา เพลงร่ำวงพื้นบ้านดอนคา จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 6 เพลง พบว่า เพลงร่ำวงพื้นบ้านดอนคาส่วนมากจะมี 2 - 4 ท่อนสั้นๆ มีการร้องซ้ำวนไปวนมา มาตราเสียงจะใช้บันได เสียงแบบ 5 เสียง (Pentatonic Scale) มีเสียงหลัก 5 เสียง เช่นเดียวกับการศึกษาของ William Duckworth (1998 : 228) กล่าวว่า ดนตรีพื้นบ้านทั่วโลกส่วนใหญ่มักใช้บันได เสียงเพนตาโทนิค ซึ่งเป็นบันไดเสียงที่ประกอบด้วยโน้ต 5 ตัว ไม่มีระยะขั้นคู่ครึ่งเสียง และมีขั้นคู่ที่กว้าง สอดคล้องกับ ณิชชา โสคติยานุรักษ์ (2542) ที่กล่าวว่าบันไดเสียงเพนตา

โทนิค (Pentatonic) มีใช้กันอย่างแพร่หลายในประเทศแถบเอเชีย เช่น ไทย จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น เทียบกับบันไดเสียงเมเจอร์โน้ต 5 ตัวของบันไดเสียงเพนตาโทนิค คือ โน้ตตัวที่ 1, 2, 3, 5 และ 6 ของบันไดเสียงเมเจอร์ นอกจากนี้ศรีธัญนักรบ (2557) กล่าวว่า กลุ่มของเสียง (Tone set & Mode) ที่ใช้ในการบรรเลงหรือขับร้อง อาจจะมี 7 เสียง หรือ 8 เสียง หรืออาจจะมีเพียง 3 หรือ 4 เสียงเท่านั้น โดยกลุ่มเสียงที่พบมากในดนตรีของกลุ่มภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และดนตรีในวัฒนธรรมเอเชียตะวันออก คือ กลุ่มเสียง 5 เสียง (Pentatonic) ซึ่งมีความแตกต่างกันไปของระดับเสียง ส่วนขั้วเสียงหรือระยะห่างของเสียง ขึ้นอยู่กับแต่ละประเภทของดนตรีหรือบทเพลง

บทเพลงราวังโบราณทั้ง 10 บทเพลง เป็นบทเพลงทำนองเดียว (Monophonic Texture) ซึ่งมีการพัฒนาประโยคแบบการซ้ำทวนทั้งประโยคใหญ่ (Exact Repeated Period) 3 รอบ โดยใช้เนื้อเพลงเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภิญโญ ภูเทศ (2547) ที่วิเคราะห์องค์ประกอบของเพลงราวังโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า จังหวะ และทำนอง มีลักษณะเรียบง่ายมีการกระโดดทำนองน้อยมาก ในแต่ละบทเพลงหรือบางเพลงไม่พบการกระโดดของจังหวะ และทำนอง ทุกบทเพลงราวังจะมีความเร็ว ของจังหวะเคาะที่สม่ำเสมอ การตีระฆังประกอบจังหวะเพลงราวังโบราณจะใช้หน้าทับเหมือนกันทุกเพลง ในเรื่องของเสียงร้องจะมีลักษณะแบบพื้นผิวเดียว ไม่มีการร้องประสานเสียง ในการร้องรับจะเป็นการร้องรับใน พื้นเดียวเช่นกัน ในด้านรูปแบบของบทเพลงราวังโบราณจะเป็นเพลงท่อนเดียว แต่มีการร้องซ้ำกันทั้งหมด 3 เที้ยว ในแต่ละเพลงจะประกอบด้วยประโยคเพลงไม่เกิน 3 ประโยค และในแต่ละประโยคจะมีวรรคเพลงไม่เกิน 3 วรรค โดยในแต่ละประโยคจะมีวรรคถาม และวรรคตอบอยู่ในตัวเองโดยสมบูรณ์

นอกจากนี้บทเพลงราวังโบราณเป็นบทเพลงพื้นบ้านประกอบทำรำ ดังนั้นลักษณะองค์ประกอบทางดนตรี อาจมีลักษณะคล้ายคลึงกับการแสดงหรือเพลงพื้นบ้านอื่นๆ ได้ ซึ่งเพลงพื้นบ้านจะใช้ร้องในช่วงเทศกาลต่างๆ มีลักษณะของเนื้อเพลงและจังหวะที่ประกอบด้วยคำพูดที่เรียบง่ายแต่มีความสัมพันธ์กันในการใช้เนื้อเพลงและ บทกวีที่มีความสละสลวยของภาษา (Thipsuda Imjai et al., 2013 : 687) เป็นกลุ่มของทำนองที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน (Frans

Wiering et al., 2009 : 157) ดังเช่น การวิจัยเรื่องเพลงรำโทน : กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี ของศศิธร สมัยกุล (2547) พบว่า เพลงรำโทน เป็นบทเพลงมีลักษณะทำนองสั้นๆ ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ใช้เครื่องดนตรีเพียงโทนเท่านั้น ลักษณะของช่วงเสียงมีตั้งแต่ขั้วคู่ 5 ถึงขั้วคู่ 10 โดยมีลักษณะรูปแบบของจังหวะ ไม่หลากหลาย คือ มีลักษณะที่เหมือนกัน รูปแบบของบทเพลงจะมีทำนองที่ซ้ำๆ กลับไปกลับมา ทำให้ฟังง่าย เข้าใจง่าย และง่ายต่อการจดจำ รวมถึง สุชาติ แสงทอง (2549) ได้สรุปผลการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงรำโทน ตำบลเขาทอง อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 4 บทเพลง พบว่า ช่วงเสียงอยู่ในระหว่างขั้วคู่ 7 ถึง ขั้วคู่ 9 มีองค์ประกอบด้านกลุ่มเสียง แบ่งเป็น กลุ่มเสียงประเภท 5 เสียง และ 6 เสียง โดยมีระยะห่างของเสียงที่แตกต่างกันไป มีลักษณะอัตรากลุ่มจังหวะเป็นกลุ่ม 2 จังหวะ และมีรูปแบบของจังหวะทำนองทั้งสิ้น 4 ชุดจังหวะ องค์ประกอบด้านพื้นผิว พบว่า มีลักษณะพื้นผิวเดียวและมีการเคลื่อนที่เป็นลักษณะการซ้ำเสียง เรียงเสียง ในระยะขั้วคู่ $M2^{nd}$ ถึง ขั้วคู่ $min6^{th}$

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า บทเพลงราวังโบราณมีองค์ประกอบทางดนตรีที่คล้ายคลึงกับบทเพลงพื้นบ้านโดยทั่วไป โดยมีการถ่ายทอดการสั่งสอนกันต่อกันมา ด้วยวาจา หรือมีลักษณะของความสนใจส่วนตัวแล้วเกิดเป็นวิธีครูพักลักจำ ไม่ได้มีการบันทึกเป็นตัวโน้ตเพื่อใช้เป็นคลังเพลงสำหรับสอนคนรุ่นหลังดังเช่นปัจจุบัน จึงเป็นเหตุให้บทเพลงโบราณสูญหายไปตามกาลเวลา นอกจากนั้นบทเพลงพื้นบ้านต่างๆ เป็นเพลงที่มักแต่งขึ้นมาเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ ไม่ได้แต่งขึ้นมาเพื่อฟังเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงทำให้เนื้อร้องหรือทำนองของเพลงมีความคลาดเคลื่อนกันไปในแต่ละยุคสมัย สอดคล้องกับการศึกษาของ Frans Wiering et al. (2009 : 158) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะที่สำคัญของเพลงพื้นบ้าน คือ มีความหลากหลายของเพลงเนื่องมาจากการถ่ายทอดเนื้อร้องและทำนองในลักษณะมุขปาฐะ รวมถึงความสามารถในการรับรู้ การจดจำของผู้ฟัง และกระบวนการถ่ายทอดของแต่ละคน อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์ องค์ประกอบทางดนตรีตามหลักมนุษยดุริยางควิทยาหรือหลักทางวิชาการอื่น แสดงให้เห็นว่าเนื้อร้องหรือทำนองของเพลงพื้นบ้านยังคงมีร่องรอยที่แสดงถึงความคล้ายคลึงกันของรูปแบบ และองค์ประกอบทางดนตรีที่บ่งบอกถึงอัตลักษณ์ความเป็นบทเพลงพื้นบ้านได้ ทำให้เกิด

ประโยชน์ในแง่ของการอนุรักษ์ และสามารถถ่ายทอดให้
คนรุ่นหลังเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาบทเพลงร่ำวงโบราณเพิ่มเติม
จาก 10 บทเพลงที่นำมาใช้ในงานวิจัย เพื่อเป็นการเก็บข้อมูล
ทางวัฒนธรรมด้านบทร้อง และทำนอง
2. ควรมีการศึกษาบทเพลงร่ำวงโบราณในพื้นที่
อื่นๆ โดยอาจนำมาเปรียบเทียบในด้านเนื้อร้องและทำนอง
หรือรูปแบบการแสดงทำรำประกอบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลด้าน

เอกสารอ้างอิง

- ณัชชา โสคติยานุรักษ์. (2542). **ทฤษฎีดนตรี**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัวผัน สุพรรณยศ และคณะ. (2557). **รายงานการวิจัยเพื่อรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรม: เพลงพื้นบ้านภาคกลาง**. โครงการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- ภิญโญ ภูเทศ. (2547). **การศึกษาทำนองเพลงร่ำวงโบราณของตำบลหนองกลับ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์**. ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เลอพงค์ กัณหา. (2554). **เพลงพื้นบ้าน : กรณีศึกษาเพลงร่ำวงพื้นบ้านดอนคา ตำบลดอนคา อำเภอ ท่าตะโก จังหวัด นครสวรรค์**. ปริญญาโท. ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา มานุษยวิทยา มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วุฒิชัย อุตสาห์ และคณะ. (2554). **อ้างอิงใน นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล วิชุดา กิจจรธรรม ฐาศุภร์ จันประเสริฐ และนรสิรา พิง โปธิ์สภ.** (2557). **การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมพฤติกรรม ตามค่านิยมและวัฒนธรรมไทยอย่างยั่งยืน ด้วยการ สังกะระห์งานวิจัย**. รายงานวิจัยสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรีณย์ นักรบ. (2557). **ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศศิธร สมัยกุล. (2547). **เพลงรำโทน : กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี**. ปริญญาโท ศป.ม. (มานุษยวิทยา มหาววิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ แสงทอง. (2549). **การวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเพลงรำโทน**. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์: มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์.
- สุชาติ แสงทอง และคณะ. (2553). **ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนวิชาดนตรี**. คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. ถ่ายเอกสาร.
- สุนันทา มิตรงาม. (2558, กรกฎาคม-ธันวาคม). **ทิศทางนโยบายการบริหารจัดการดนตรีและการแสดงของกรมส่งเสริม วัฒนธรรม**. **วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ**. ปีที่ 17(1): 109.
- Frans Wiering et al. (2009). Modelling Folksong Melodies. **Interdisciplinary Science Reviews**. Vol. 34(2-3): 157-158.
- Thipsuda Imjai et al. (2013, September). Conservation and Development of Central Thai Folk Music for Cultural Inheritance. **International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences**. Vol. 3(9): 687.
- William Duckworth. (1998). **A Creative Approach to Music Fundamentals**. 6th Ed. Washington: Wadsworth Publishing Company.

วัฒนธรรมท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

3. ควรมีการรวบรวมบทเพลงร่ำวงโบราณของ
ภาคตะวันออก พร้อมกับวิเคราะห์บทร้องและทำนองเพื่อ
เปรียบเทียบลักษณะของบทเพลงในแต่ละพื้นที่

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยภายใต้
โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี